

Dosarul nr.3ra-1077/2021
2-19163737-01-3ra-15102021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (A. Paniș)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (A. Minciuna, I. Muruianu, E. Palanciuc)

Î N C H E I E R E

16 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecători

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Aliona Miron

examinând admisibilitatea recursului depus de Alexandru Tihanschii și a recursului depus de avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Alexandru Tihanschii împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la anularea răspunsului și obligarea examinării petiției, împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată integral hotărârea din 18 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani,

c o n s t a t ă :

La 24 iunie 2019, Alexandru Tihanschii a depus acțiune în ordinea contenciosului administrativ împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova, solicitând anularea deciziei nr.133/649 din 12 aprilie 2019 și a deciziei nr.162 din 30 mai 2019 emise de Serviciul Fiscal de Stat.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că, la 19 august 2019, a depus o petiție în adresa Procuraturii Generale privind acțiunile ilegale ale procurorului Valerii Tomirov în cauza penală de învinuire a lui Alexandru Tihanschii.

La 17 septembrie 2019, reclamantul a recepționat refuzul eliberat de Procuratura Generală nr.2541 din 12 septembrie 2019, prin care, petiția menționată a fost respinsă în temeiul art.80 din Codul administrativ.

Susține reclamantul că, petiția în cauză nu are același obiect ca și precedentele, referindu-se la acțiunile procurorului și nu la acțiunile ofițerului de urmărire penală.

În circumstanțele relatate, solicită anularea refuzului în cauză, ca fiind un act care prezintă informație falsă, care a fost constatată eronat în rezultatul neexaminării petiției.

Prin hotărârea din 18 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Alexandru Tihanschii împotriva

Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la anularea refuzului nr.2541 din 12 septembrie 2019 și obligarea examinării petiției din 19 august 2019 (f.d.68, vol.I).

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, la 19 mai 2020, Alexandru Tihanschii, reprezentat de avocatul Renata Brașoveanu, a depus apel nemotivat, iar la 04 septembrie 2020, apel motivat împotriva hotărârii din 18 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând casarea hotărârii contestate și emiterea unei decizii noi, prin care acțiunea să fie admisă (f.d.70, 104-115, vol.I).

Prin decizia din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a casat hotărârea din 18 martie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a declarat inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ înaintată de Alexandru Tihanschii împotriva Procuraturii Generale a Republicii Moldova cu privire la anularea răspunsului și obligarea examinării petiției (f.d.8, 9-15, vol.II).

Referitor la fondul cauzei, instanța de apel precum și instanța de fond au stabilit că, la 19 august 2019, Alexandru Tihanschii a înaintat o plângere Procuraturii Generale, prin prisma prevederilor Codului Penal și Codului de Procedură Penală (art.274 CPP), prin care a solicitat atragerea la răspundere a ex-procurorului Valeriu Temirov, pentru pretinsa falsificare a cauzei penale nr.2002030556. Prin răspunsul nr.21-774/10-2541 din 12 septembrie 2019, apelantul/reclamant, a fost informat că, Procuratura Generala anterior a examinat cereri cu conținut similar, asupra rezultatului cărora, petentul a fost înștiințat în scris.

Completul judiciar al instanței de apel a apreciat că, instanța de fond neîntemeiat a examinat acțiunea, respingând-o ca neîntemeiată, urmând să o declare ca fiind inadmisibilă, în temeiul prevederilor art.207 Cod administrativ, deoarece pretențiile formulate de către reclamant nu vizează o activitate administrativă, fiind imposibilă examinarea cauzei în cadrul unei proceduri în contencios administrativ.

Instanța de apel a notat că, din pretențiile formulate de către reclamant, rezultă cu certitudine imperiul codului contravențional/penal/procedurii penale și nu a procedurii contenciosului administrativ, astfel, solicitările reclamantului privind intentarea cauzei contravenționale/penale sunt improprii procedurii în contencios administrativ conform art.2 alin.(3) lit.b) Cod administrativ, fiind aplicabile normele codului contravențional/corespunzător procesual penal, neimplicând o activitate administrativă și nici acte administrative a căror legalitate să fie verificată în această procedură.

În această ordine de idei, completul specializat a concluzionat că, acțiunea urmează a fi declarată inadmisibilă din motivul că, în cazul dat se contestă acțiunile organului de urmărire penală în privința cărora legislația în vigoare prevede în acest sens căi de contestare distincte, care nu fac obiectul contenciosului administrativ. Iar în segmentul vizat, Codul contravențional, Codul de procedură penală și Codul penal, stabilesc cadrul normativ special ce vizează ordinea/modul de contestare a acțiunilor/inacțiunilor agentului constatator, organului de urmărire penală (ofițer de urmărire penală, procuror), fie ale actelor procedurale emise de acestea.

În acest context, instanța de apel a reținut că, sesizarea reclamantului privind intentarea cauzei contravenționale/penale, nu vizează o activitate administrativă, astfel fiind imposibilă examinarea acesteia în cadrul unei proceduri în contencios

administrativ, urmând a fi efectuată conform procedurii reglementate de Codul contravențional/procesual penal.

Or, potrivit art.1 alin.(1) și art.2 alin.(3) lit.b) Cod administrativ, legislația administrativă reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia. Prevederile prezentului cod nu se aplică raporturilor juridice ale autorităților publice care acționează în baza Codului contravențional/Cod procedural penal/Codului penal.

La acest capitol, instanța de apel a notat că, condițiile pentru existența unei stabilități și a corectitudinii formulării cererilor de chemare în judecată sunt: actul emis trebuie să parvină de la o autoritate administrativă; condiția existenței vătămării unui drept recunoscut de lege reclamantului; existența capacității de exercițiu și a celei procesuale; vătămarea dreptului să fie cauzată printr-un act administrativ sau prin refuzul autorității administrative de a soluționa în termenul legal cererea; obligativitatea îndeplinirii procedurii administrative prealabile.

Astfel, completul judiciar al instanței ierarhic inferioare a constatat că, prima instanță nu a supus unei analize minuțioase și nu a verificat circumstanțele menționate, care, însă, necesitau a fi examinate, prin prisma cadrului legal aplicabil la caz, întru clarificarea tuturor aspectelor importante pentru soluționarea cazului dat.

Totodată, instanța de apel n-a reținut argumentele lui Alexandru Tihanschii, deoarece interpretează eronat normele de drept și situația de fapt.

La 29 iunie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, avocatul Renata Brașoveanu în interesele lui Alexandru Tihanschii, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi, prin care să fie anulat refuzul nr.2541 din 12 septembrie 2019 și să fie obligată Procuratura Generală să examineze petiția din 19 august 2019 (f.d.17, vol.II).

La 15 octombrie 2021 și la 25 octombrie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Alexandru Tihanschii a depus recurs motivat și cerere suplimentară la recursul motivat împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, ulterior, la 21 octombrie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, a depus recurs motivat împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi, prin care să fie anulat refuzul nr.2541 din 12 septembrie 2019 și să fie obligată Procuratura Generală să examineze petiția din 19 august 2019 (f.d.25-35, 37-38, vol.II).

În motivarea recursului, Alexandru Tihanschii a reiterat argumentele expuse în cererea de chemare în judecată și în cererea de apel.

Totodată, avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, și-a manifestat dezacordul cu decizia din 09 iunie 2021 a Curții de apel Chișinău, pe care o consideră nefondată și ilegală, pasibilă de a fi parțial casată, invocând că instanțele judecătorești au interpretat eronat legea.

În opinia reprezentantului recurentului, Curtea de Apel Chișinău, examinând apelul, corect și pe deplin a constatat circumstanțele cauzei, casând integral în acest sens hotărârea din 18 martie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Râșcani.

Totodată, consideră că, Curtea de Apel Chișinău a interpretat eronat legea, emițând o soluție greșită prin declararea acțiunii depuse de Alexandru Tihanschii împotriva Procuraturii Generale cu privire la anularea răspunsului și obligarea examinării petiției, ca inadmisibilă.

Mai menționează că, instanța de apel eronat a concluzionat că „sesizarea reclamantului privind intentarea cauzei contravenționale/ penale, nu vizează o activitate administrativă, iar astfel, fiind imposibilă examinarea acesteia în cadrul unei acțiuni de contencios administrativ, urmând a fi efectuată conform procedurii reglementate de Codul Contravențional /Procesual penal.

La acest capitol, notează că, Alexandru Tihanschii nu a contestat răspunsul Procuraturii Generale conform procedurii procesual penale din motiv că, cererea lui a fost înregistrată ca petiție, de altfel, care nu a fost examinată, dar respinsă în temeiul art.80 Cod administrativ.

În susținerea poziției, avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, invocă prevederile art.art.39 alin.(2), 17, 189 alin.(1) din Codul administrativ.

În final, mai punctează că, în cazul în care cererea lui Alexandru Tihanschii era examinată, recepționa vreo ordonanță de refuz în pornirea urmăririi contravenționale/penale, doar în acele condiții urma a declanșa o plângere în condițiile normelor procesual penale.

În aceasta ordine de idei, consideră că, soluția instanței de apel de a declara inadmisibilă cererea de chemare în judecată prin prisma prevederilor art.207 alin.(2) Cod Administrativ, nu este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art.6 § 1 CEDO, care statuează că orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil.

Conform art.244 alin.(1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanță de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art.245 alin.(1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 09 iunie 2021 (f.d.8, 9-15, vol.II), însă, din materialele cauzei nu se atestă dovezi din care ar rezulta cu certitudine faptul notificării dispozitivului deciziei recurate recurentului Alexandru Tihanschii.

Materialele cauzei atestă că, la 11 iunie 2021, prin intermediul poștei electronice,

Curtea de Apel Chișinău a notificat avocatului Renata Brașoveanu, dispozitivul deciziei recurate (f.d.16, vol.II).

La 29 iunie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții de Apel Chișinău, recurentul Alexandru Tihanschii, reprezentat de avocatul Renata Brașoveanu, a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi, prin care să fie anulat refuzul nr.2541 din 12 septembrie 2019 și să fie obligată Procuratura Generală să examineze petiția din 19 august 2019 (f.d.17, vol.II).

La data de 27 septembrie 2021, recurentul Alexandru Tihanschii a recepționat decizia motivată a instanței de apel, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8005411352AS, anexat la materialele cauzei (f.d.20, vol.II).

Totodată, materialele cauzei atestă că, la data de 24 septembrie 2021, reprezentantul recurentului - avocatul Renata Brașoveanu a recepționat decizia motivată a instanței de apel, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție nr.DS8005411351AS, anexat la materialele cauzei (f.d.19, vol.II).

La 15 octombrie 2021 și la 25 octombrie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, Alexandru Tihanschii a depus recurs motivat și cerere suplimentară la recursul motivat împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, ulterior, la 21 octombrie 2021, prin intermediul Direcției de evidență și documentare procesuală a Curții Supreme de Justiție, avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, a depus recurs motivat împotriva deciziei din 09 iunie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea parțială a deciziei instanței de apel și emiterea unei decizii noi, prin care să fie anulat refuzul nr.2541 din 12 septembrie 2019 și să fie obligată Procuratura Generală să examineze petiția din 19 august 2019 (f.d.25-35, 37-38, vol.II).

Astfel, instanța de recurs constată că, cererea de recurs depusă de Alexandru Tihanschii și recursul depus de avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, au fost depuse cu respectarea termenului prevăzut de art.245 din Codul administrativ.

La 18 octombrie 2021, 25 octombrie 2021, 02 noiembrie 2021 și 10 februarie 2022, în scopul asigurării unui proces echitabil în ordine de recurs, într-un termen rezonabil, Curtea Supremă de Justiție, prin intermediul oficiului poștal, a expediat în adresa intimatului Procuratura Generală copia recursului nemotivat, a recursului motivat și a cererii suplimentare la recurs depus de Alexandru Tihanschii și de avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, creând astfel participanților la proces condiții egale de a cunoaște modul de derulare a procedurii în recurs, cât și le-a acordat, întru asigurarea respectării principiilor contradictorialității și disponibilității în drepturi, posibilitatea de depunere a referinței (f.d.24, 32, 36, 73, vol.II).

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul depus de Alexandru Tihanschii și recursul depus de avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art.246 alin.(1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție

examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin.(2) din art.246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că din Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că, pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art.245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise (Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și

de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul depus de Alexandru Tihanschii și recursul depus de avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, sunt inadmisibile.

În conformitate cu prevederile art. art.230, 246 din Codul administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Alexandru Tihanschii și recursul depus de avocatul Renata Brașoveanu, în interesele lui Alexandru Tihanschii, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecători

Iurie Bejenaru

Aliona Miron